

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: HELYBEN: EGY ÓRA 1 KORONA, NEGYEDÉVRE 3 KORONA, VIDÉKEN: EGY ÓRA 1 KORONA 50 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 50 FILLÉR

PÁRTOKTÓL FÜGGETLEN
POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49

Az új miniszter

Debrecen, július 18.

Harkányi János báró, az új kereskedelmi miniszter tegnap délben foglalta el hivatalát. Az új miniszter az üdvözlő beszédre adott válaszában nem adott ugynevezett nagy programot és nem is jött — mint ő magát kifejezte — zseniális tervekkel. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy az új miniszternek nem volna programja, csak éppen azt, hogy ő nem csillogó, kápráztató tervekkel és csak a megszűző jövőben megvalósítható ideákkal áll elő, hanem a komoly és reális munka ígéretével.

Kétségtelen, hogy az új kereskedelmi miniszter teljes ambícióval készül hivatalának, mert nemes becsvágya arra ösztönzi, hogy azt a reszortot, melyet előtte Baross Gábor, Hieronymi Károly és Beöthy László láttak el, az elért magas nívón fenntartsa, valamint tisztában van azzal is, hogy ezt csak rendkívül szorgalom, temérdek munka árán lehet biztosítani.

Az a nagy örökség, melyet Beöthy László hagyott utódjának, nagy kötelezettséget ró az örökösre. Magyarország kereskedelmi és ipari élete a pénzügyi krízis folytán rendkívül válságossá vált és az új miniszternek lesz kötelessége mindazoknak az intézkedéseknek kezdeményezése és megtétele, amely ennek a krízisnek rettenetes utóizét elviselhetőbbé tegye.

Báró Harkányi János nem a politika izzó porondjáról kerül a miniszteriumba. Eddigi életfolyásáról a politikával foglalkozó közvélemény nem sokat jegyzett fel. De azért már is általánossá lett az a meggyőződés, hogy a választás, mely reá esett végtelenül szerencsés. A Harkányi-név már régóta fogalomná lett Magyarország üzleti világában, mely a nagy üzleti koncepciókat, a szakadatlan nagystilű munkát és alkotást jelenti. Harkányi János báró valószínűleg megszélyesítője családja hagyományainak. Ő nem foglalkozott eddig politikával, mert nem ért rá vele foglalkozni. Igazgatta kiterjedt birtokait, iparvállalatokat, kereskedelmi vállalatokat alapított, részt vett más iparvállalatok alapításában és igazgatásában. Nagy munkakedv és munkaképesség, éles, gyors elhatározás, szerencsés eredményesség jellemzik eddigi működését. A „great business” világában elsőrangú tekintély. Nagy vagyona, műveltsége, gyakorlatiassága, megbízhatósága, kitűnő érintkezési formái mindenkor vezérszerepet biztosítottak számára.

Azt a bizalmat, mellyel az üzleti világ fogadja, kétségtelenül magáévá teheti az ország nagy közvéleménye is. Mert ki volna hivatottabb ezekben a nehéz időkben az ország kereskedelmügyeinek ve-

zetésére, mint egy férfiú, aki oly szerencsésen egyesíti magában a nagyvagyoni tekintélyes mágnás, a jó gazda, a kitűnő kereskedelmi közlekedési ügyekben teljesen otthonos gyakorlati szakférfiu tulajdonságait.

Nagy feladatok várnak az ország kereskedelmi kormányzására. Visszaállítani az ország vasut-ügyének és elsősorban a Magyar Államvasutaknak régi fényét. Jövedelmezőbbé és egyben az ország gazdasági érdekeinek hathatós eszközévé kell tenni. Ehez a munkához néhol krajcárig menő takarékoság, másutt merész, ha kell pazar koncepció kell. Az iparfejlesztés terén előtűnik a cél, erős fejlődésképes ipart teremteni, de gondosan megkülömböztetve azt az ipart, mely fejlesztésre érdemes attól, mely csak állami kedvezésektől és támogatásból akar élőködni.

A szociálpolitika, a szociális gondoskodás terén a humánus szociális érzésnek kell számolni az állami eszközökkel és az iparvállalatok teherviselő képességével. És aztán a kereskedelem-politika nagy feladatai. A Balkánfélszigeten végbement nagy átalakulások új rendezést sürgetnek. Közeleg az Ausztriával való vám- és kereskedelmi tárgyalások előkészítésének ideje. Mindezeknél a tárgyalásoknál megvédeni Magyarország mezőgazdasági, ipari érdekeit, vámpolitikában, pénzügyekben, ipari dolgokban, közlekedésügyekben a jó kiigyeztetést csinálni, ez a feladat vár a kereskedelem-ügyek miniszterére.

Ezekre a nagy feladatokra szinte rátermett az új kereskedelemügyi miniszter. Az a nagy bizalom, melyet a monarchia üzleti világában élvez, már egymaga is garanciája működése sikerének. Az ő nagy tekintélyére, kitűnő és szerencsés üzleti érzékére, gyakorlati tudására, tapasztalására, politikai elfogultságoktól ment biztos ítéletére, tárgyalásokban való jártasságára égető szüksége van a magyar gazdasági életnek.

Nehéz időkben a magyar kereskedelemügyi hivatal ratalált a maga igazi emberére: aki abszolút szakember, abszolút tekintély az üzleti világban, a munka embere és a főrangú társadalom népszerű tagja egyszemélyben. A magyar politikai és gazdasági közvélemény bizik benne, hogy az új kereskedelemügyi miniszter sikerrel gyümölcsözteti fényes kvalitásait Magyarország iparának, kereskedelmének felvirágoztatására.

= **Bizalom a kormánynak.** Eperjesről táviratozzák: Sáros vármegye törvényhatósági bizottsága mai közgyűlésén kimondotta, hogy Tisza és a kormány kinevezetését örömmel, meglelégedéssel veszi tudomásul, irántuk bizalommal van, mert Tisza volt az, aki a káros obstrukciót megtörte és a nemzetet a becsületes munka útjára terelte.

Ovakodjunk a kulturbotránytól

Ditrói, vagy a — színügyi bizottság?

A debreceni színügyi bizottság holnap újra abban a helyzetben lesz, hogy a színház művészeti vezetésére nézve jóakaratu és elfogulatlan szakvéleményt adjon. Külön hangsúlyozzuk, jóakaratu és elfogulatlanságot, mert sajnálattal kell konstatálnunk, hogy ennél a pontnál ismét *egyéni és hatalmi szempontok* burjánoznak fel, melyek mindenre alkalmasak lehetnek, csak arra nem, hogy a színügyi bizottság rendeltetését és a város színészetének védelmét szolgálják.

Számtalanszor kifejtettük már, hogy a színház, mint üzleti vállalkozás, kívül esik azon a bírálati körön, mely akár a fűszerkereskedés, akár a divatcikkek értékesítésére alapított üzleti ágaknál szempontul szolgálhat. Itt első sorban fekszik a súly a *szakértelmen*, aztán következik a vállalkozás üzleti része. Vagyis, aki a város közönségének akar becsületes szolgálatot tenni, ennél a kérdésnél nem oda kell szegődnie, ahol *kizárólag egy Wertheim-szekrény áll*, hanem keresnie kell azt a megoldást, amelyik *nemcsak tökéletes, de nagy művészeti garanciákat, olyan szellemi fölényt reprezentál, mint Ditrói Mór*, a magyar színészet korszakos újateremtője, Mezei Béla jelentéktelen személyével szemben képvisel.

Igen sajnálnók, ha a debreceni színügyi bizottság, melynek sorában egy Szávay Gyula, a Kisfaludy-társaság nagyrabecsült tagja is jelen van, elkövetné azt a végzetes tévedést, hogy összetévesztené a magyar írók érvényesülésének legbecesebb oltárát, a *„Délvidéki színházterület”*-tel, ahol a másik pályázó működött. Dicséretére legyen e kerületnek, csupán egy cikluson keresztül, mert *már az első próbaévben felmondtak a „gazdag” direktornak*, aki még az ottani igényeket sem tudta kielégíteni. Ha tehát ezek dacára százezreket szerzett, azt a *művészeti izlés rovására, a színházi közönség és a rosszul fizetett színészek zsebére érte el*. Kár volt tehát *„500 kilométerről”* és nem a *„Délvidéki kerület”* székhelyéről: Nagybecskerekéről kérni bizonyítványt az *„ismeretlen és szürke emberke”* portálására.

Még csak annyit vagyunk bátrak a közönség tájékoztatására ideiktatni, hogy Ditrói Mórnak nem is olyan csekélyke forgatókéje van. *Negyvenezer koronát már letétbe helyezett, ötvenezer koronával pedig korlátlanul rendelkezik, arra folyó számla nyitvatott részére egyik legelőkelőbb pénzintézetnél.* Kérdjük: vajjon ezzel a tekintélyes tőkével nem-e nagyobb garanciát nyújt a színházzal szem-

ben táplált igények kielégítésére az a Ditrói Mór, akinek neve maga egy hatalmas művészi program, mint az a „szürke emberke”, aki önmagáról állította ki a „tehetségtelenségi bizonyítványt”, mikor nyíltan bevallotta, hogy neki éppen az a kelléke hiányzik a színházvezetésben, mely elsősorban iöhet számításba: a színházvezetésre való rátermeltség.

Azt hisszük, ehhez nem igen kell bővebb magyarázat. Mi ennek dacára mégis szolgálunk ilyenekkel, amikor látjuk, hogy Ditrói Mór odahagyja fényes állását a debreceni színház igazgatásáért s előkelő fizetését teszi kockára itteni jövedelméért. Kérdjük: vajon tenne-e ilyesmít, ha nem lenne tisztában azzal, hogy vállalata tökéletes s az elvesztett dotációt művészi munkájával megkeresheti? A józan és önmagának ad itt objektív feleletet.

Aki ezek dacára is ellenkezőt cselekszik, mint a mit a város érdeke, a közönség művészi szempontja, sőt a színügyi bizottság erkölcsi tekintélye követel, az vagy hozzánemértésből, vagy céltudatos rosszra törekvésből teszi azt, amit tesz. Mert Ditrói Mór hatalmas zsenije, európai tekintélye olyan töke, melyet semmiféle „pénzeszsák” nem pótol, hacsak nem újabb — telekspekulációk készülnek a debreceni színház előcsarnokában. Ehhez természetesen ötvétezer korona forgó tőkével nem foghat egy színházi kapacitás, ha mindjárt — Ditrói Mór is a becsületos, országosan megbecsült neve!

Ha a színügyi bizottság mindezek után sem tudna behelyezkedni abba az objektív nézőpontba, melyet töle a közönség minden rétege jogosan követel: hogy ebben a kérdésben a művészi szempontok kerekedjenek az egyéni szempontok fölé, a városi tanácsra hárul a kötelesség a műértő és áldozatkész közönséget megvédeni és egy „szürke pénzember” helyett a debreceni színházat annak a pályázónak adni oda, aki az anyagi garanciák mellett, a szellemi töke millióit hozza a debreceni közönségnek.

Ditrói Mórral szemben pedig követeljük, hogy a színházat az első perctől kezdve maga és ne művezető utján vezesse, mert bizunk benne, ha csak egy kis atomját tudja is az idő rövidege miatt programjának beváltani, sokkal értékesebb lesz az, mint amit versenytársa „pénzével” a legjobb esetekben is vásárolni tud. Mert a színház az egyetlen üzlet, melyben a portékát nem koronákkal, de agyvelőkkel vásárolják s az a megbízhatóbb cég, aki ezt írhatja vignettájára:

— Többet ésszel, mint erővel!

Ma tehát nem Ditrói, a színművészet atyamestere áll szemben a névtelen Mezeivel, de a kultura verekszik az elfogultsággal, a felvilágosodás az ököllet s ha ebben a harcban Mezei kerül felül, olyan kulturbotrány zudul erre a városra, mely felett az egész ország közvéleménye mulatni fog. És pedig annál is inkább, mert ezt a határozatot nem a kalpag hozza a kalap rovására, hanem megfordítva: a város értelmisége intézkedik szellemi ügyében, úgy, amint lelke, agya és szíve diktálja!

Urak! Vigyázzunk, ne kelljen szégyel-nünk Önökért — Debrecen városát. Mert ha ez megtörténik, sok minden igazolva lesz, a miben eddig — kételkedtünk.

A kormány a jegyzőkért

Négyszáz tagu deputáció
Tiszánál és Sándor Jánosnál

Az ország különböző részeiből négyszáz községi és körjegyző vonult fel ma délután a Várba Tisza István gróf miniszterelnök és Sándor János belügyminiszter elé. A közigazgatás küszöbén álló reformja vitte őket ilyen nagy tömegekben Budapestre. Uszkav Bálint, a Községi és Körjegyzők Egyesületének elnöke, emlékiratot nyújtott át a miniszterelnöknek és a belügyminiszternek s ebben részletesen felsorolták a vidéki közigazgatás embe-reinek régi óhajait.

A küldöttség szónoka határtalan lelkesedést váltott ki a monstre-deputáció tagjai köréből, amikor emlékeztette Tisza István gróftól arra, hogy 1867. óta ő volt az első belügy-miniszter, aki nemcsak ígért a jegyzőknek, de adott is és aki az 1904. évi XI. törvény-cikk megalkotásával halhatatlanná tette a ne-vét.

Tisza István gróf miniszterelnök válaszában hangsúlyozta, hogy élete javát falun töltötte s így közvetlen tapasztalatból tudja, hogy a jegyzői kar mennyire összeforrott a magyar néplelekkel s a magyar nemzeti élet legfontosabb feladataival. Ő 1904-ben sem ígért, hanem tett, most sem ígér, de biztosítja a jegyzőket, hogy az állami pénzügyek és a gazdasági helyzet mostohasága mellett is leg-sürgősebb feladatának tekinti, hogy a jegyzők javadalmazásának rendezését már a követe-kező költségvetésben eszközölje, egyúttal a jegyzői állás reformját olyan értelemben oldja meg, hogy a jegyző felelős rendelkezési jog-gal bíró végrehajtó szerve legyen a magyar közhatalomnak.

A küldöttség szünni nem akaró, viharos éljenzéssel fogadta a miniszterelnök kijelenté-seit.

A miniszterelnökségi palotából a belügy-minisztériumba vonultak a jegyzők, ahol a megjelentek nagy tömegére való tekintettel a palota udvarán volt a fogadtatás.

Sándor János belügyminiszter a minisz-terelnök kijelentéseivel hasonló határozott-sággal a legközelebbi jövőre helyezte kilátás-ba a jegyzői illetmények rendezését, már a legközelebbi költségvetésben, az általános községi reform keresztülvitele előtt. Biztosi-totta a miniszter a jegyzőket, hogy ezt a re-formot az egész kabinet nemcsak a jegyzőkre való tekintettel, de a magyar nemzeti érde-kek szempontjából is főfontosságú és halasz-talatlannak tekinti.

A deputáció kitörő tetszés-nvívánítások-kal fogadta a belügyminiszter beszédét. A jegyzők ezután felkeresték Nemethy Károly és Perényi Zsigmond báró belügyi államtit-károkat is, azonkívül tisztelgett Madarász Emil miniszteri tanácsosnál, a községi osztály vezetőjénél is, aki a belügyminisztérium ré-széről a jegyzők ügyében a törvényelőkészí-tés munkáját végzi.

= Szerényi József védelmi röpirata.

Fővárosi tudósítónk táviratozza: A munka-párti körökben Szerényi József röpiratában annak bizonyítékát látják, hogy a koalíciós kormány újra és újra szükségét érzi, hogy lel-kissmeretlen gazdálkodását mentegesse és elkerülhetetlennek tüntesse föl a sok milliónyi kárt, amit szerződéseivel az országnak okozott. Az utólagos mosakodásnak különben semmi politikai jelentőséget nem tulajdoni-tanak.

Megkapják az örökösök Várady Zsigmond hagyatékát

Bódogh Zsigmondné temetése titok-ban. A képviselő özvegye pert indit.

Országos szenzációt keltett ez év elején Várady Zsigmond országgyűlési képviselő-nek az öngyilkossága s ennek nyomán az a végrendelet, amelyben ő többféle osztotta el mintegy milliói vagyonát, azt több hagyománnyal terhelte meg s az örökség haszonél-vezetét édes anyjának, újból férjezett Bódogh Zsigmondné debreceni lakosnőre hagyta.

Az örökösök és hagyományvosok kísérle-tet tettek, hogy kiegyezzenek az öreg asz-szonnyal s ő százezer korona végkielégítés el-lenében mondjon le a haszonélvezeti jogról. — Bódogh Zsigmondné kerekén és kategoriku-san kijelentette, hogy nem fogadja el az aján-latot. A nyolcszázezer koronát, illetve az ér-tékpapirokat azután Várady Zsigmondné át-adta unokaöccsének, Teleszky János pénzü-gyminiszternek, aki az összeg nagyrészét Budapesten, a Magyar Általános Hitelbank-ban helyezte el.

Néhány héttel ezelőtt Teleszky János pénzügyminiszter lakásán nagy családi érte-kezet volt. Ugyancsak a családi tanácsra fel-utazott Várady Zsigmond dr. édesanyja, Bó-dogh Zsigmondné is Debrecenből, akinek a következő ajánlatot tették:

— Hajlandók vagyunk százezer koronát adni egyszer és mindenkorra. Ez esetben tes-sék lemondani az örökség haszonélvezeti jo-gáról.

Bódogh Zsigmondné ebbe sem ment bele. Visszautazott Debrecenbe és tudni sem akart arról, hogy másképpen intézzék el az örökség sorsát, mint ahogy azt a fia meghagyta.

Gyakran mondta hozzátartozóinak:

— Nem a kapzsiság miatt teszem. — De mert a fiam így kívánta. Nem tudom elvisel-ni, hogy a fiam öröksége szétkallódjon.

Bódoghné, aki már hosszabb idő óta be-tegeskedett, a mult csütörtökön hajnalban meghalt s ő elhunyt új fordulatot adott a Vá-rady-hagyaték körül támadt vitának. Érde-kes, hogy a család tagjai, akik nagyobb rész-t Nagyváradon laktak, a legtöbben csak a tem-etés után öt nappal értesültek Bódoghné hal-láláról. Pénteken reggel kapta kézhez Osváth Lajos megyei főlevéltáros a táviratot, mely az elhunyt temetését jelenti be. Osváth Lajos nyomában értesítette a Nagyváradon lakó Te-leeszky Józsefnét is; Nagyváradról kettőjük családja vett részt a temetésen. Osváth Lajos nem említette senkinek sem, hogy Várady Zsigmond édesanyját temetni ment Debre-cenbe.

Edelmann Menyhért dr. egy véletlen kap-csán értesült a nagy titokról. Megkérdezte Osváth Lajos főlevéltárost:

— Igaz, hogy elhalt a Zsiga édesanyja?

— Igen, — mondotta Osváth Lajos — a mult héten temették.

A hír természetesen a főörökösök köré-ben meglepetést keltett. Ezek között szerepel a nagyvárad református egyházközség és a „László” király szabadkőműves páholy, ame-lyek részéről már megtörténtek a szükséges lépések az örökség megszerzése tárgyában.

A hagyaték fölosztása azonban akadályokba ütközik. Szombaton már jelentkezett is Várady Zsigmond dr. felesége született Ger-de Etel, aki most, mint a néhainak felesége, az anya jogait akarja érvényesíteni. Egy régi végrendeletre hivatkozik, de ez a végrendelet természetesen hatályát veszítette és előkelő magánjogászok szerint ki van zárva, hogy a bíróság megítélje özv. Várady Zsigmondné jogait.

Gyapju szövetek legújabb kivitelben
Gyapju szövetek legnagyobb választékban
Gyapju szövetek legolcsóbban

Szigoru szabott
árak mellett
szerezhetjük be

WEISZ ADOLF
partizárszabóház, Debrecen, Kossuth-1. l.
(Első takarékpénztár palotájában.)

A miniszterelnök a közigazgatási reformról

Hatszáz tagu küldöttség a minisztereknél

Ma délelőtt a magyarországi községi- és körjegyzők egy 600 tagu küldöttsége járt Tiszta István grófnál és Sándor János belügyminiszternél, akik ez alkalommal érdekes kijelentéseket tettek a közigazgatás tervezett reformjáról, amelyre vonatkozó törvény-tervezeten most a belügyminisztériumban erősen dolgoznak. A tervezet egyik jelentős rendelkezése az, amely megszünteti a rendezett tanács város tanácsait és annak hatáskörét a polgármesterre, mint egyéni hatóságra ruhazza át.

A jegyzők 600 tagu küldöttsége előbb Tiszta István grófnál tisztelt. A miniszterelnök kijelentette, hogy élete javát falun töltötte, tudja, hogy a jegyzői kar mennyire összeforrt a magyar néplélekkel, a magyar nemzeti élet legfontosabb feladataival. Ő 1904-ben sem ígért, hanem tett, most se ígér, de biztosítja a jegyzőket, hogy az állami pénzügyek és gazdasági helyzet mostohasága mellett is a legsürgősebb feladatának tekinti a jegyzők javadalmazásának rendezését, már a következő költségvetésben, egyúttal a jegyzői állás reformját oly értelemben, hogy a jegyző felelős rendelkezési joggal bíró végrehajtó szerve legyen a magyar közhatalomnak.

Sándor János belügyminiszter a következőket mondta: A városi rendőrség kérdésének rendezése után a községi reform megvalósítása következik, amelynek keretében kell foglalkozni a jegyzői kar helyzetének javításával.

A küldöttség ezután üdvözölte Némethy Károly dr. és Perényi Zsigmond báró államtitkárokat.

Végül a belügyminiszter fogadta a zempléni jegyzői kar küldöttségét, amelynek a nyugdíjuk és internátusuk ügyében előterjesztett kérelmére kedvező választ adott.

Hidvéger Antalt elítélték

Harmadfélelvi börtön az aranyifju bankárnak

Ismeretes alakja volt itt Debrecen kávéházi életének Hidvéger Antal ifju bankbizományos, aki ellen homályos és gyanús üzletei miatt Debrecenben is folyt a büntető eljárás. Az aranyifju azonban, amikor erősen érezte, hogy valami büzik Dániában, már, megszökött és csak egy véletlen folytán tudták elcsipni egy német határszéli városban, amikor már a legjobb uton volt Amerika felé.

A fiatal bankbizományos ellen, akinek stiklijei lassanként napfényre kerültek, a budapesti kir. büntető törvényszék előtt ma folyt le az egyik büntető eljárás.

Hidvéger Antalt ugyanis az elmúlt év június havában Botfai Dezső dr. fővárosi ügyvéd megbízta, hogy vidéki takarékpénztárban 9000 koronáról szóló takarékpénztári könyvét váltsa be. Hidvéger Antal vállalta is az üzletet s egyik megbízottja a takarékkönyvet beváltva a 9000 koronát ki is vette. Hidvéger Antal Botfai Dezső dr-nak azonban mindössze két ízben 500—500 koronát adott át.

Később ajánlatot tett Botfainak, hogy alakítsanak együttesen egy közkereseti társaságot egy máramarosszigeti földbirtok megvétele érdekében. El is utazott Máramarosszigetre, hogy az illető földbirtokossal tárgyaljon, e tárgyalások azonban eredményre nem vezettek, mert a földbirtokos nem ment bele az üzletbe. Ennek dacára Hidvéger Antal azzal hitegette Botfai De-

zső drt, hogy az üzlet sikerült és ezen a címen Botfaitól összesen 12 darab egyenként 3000 koronáról szóló váltókat kért és vett át, amelyek közül kettőt sikerült is neki elhelyezni és értékesíteni.

Ekkor már Botfai erősen szorította Hidvéget, aki érezvén, hogy baj van, megszökött. Azonban ez nem segített rajta, mert — amint említettük — a határszéli kilépő állomásnál elfogták és hosszas eljárás után Budapestre szállították.

Ma ítélezett fölötté a budapesti kir. törvényszék Krayzell dr. bíró elnöklete alatt. A törvényszék Aranyiczky dr. kir. ügyész indítványára egy rendbeli család és egy rendbeli sikkasztás büntette miatt mondta ki bíniösnek Hidvéger Antalt, akit ezért két évi és hat hónapi börtönre és hatszáz korona pénzbüntetésre ítélte. A büntetésből öt hónapot kitöltöttnek vett a bíróság.

Az ügyész és az elítélt Hidvéger Antal felebbeztek.

Az országos árvíz

A máramarosi sóbányák pusztulása. Pánik Ugocsában. — Zilah víz alatt.

Máramarosszigetről táviratozzák: Az évekkel ezelőtt beszakadt Kunigunda-sóbányát a Tiszta áradása most szünőtlig megtöltötte. Amikor az ár először belezuhant a bányába, az összeszorult levegő százharminc méternyi mélységből a föld színe fölé toronymagasságig lökte vissza a víztömeget. Wiesner Adolf főbánya-tanácsos elrendelte a bánya kiszivattyuzását, mert attól tart, hogy az édes víz átmossa a sófalat és elől a közeli Ferencbányát is, ami által az aknaszlatinai sóbányák pusztulásnak indulnának. Bár az eső kisebb-nagyobb szünettel mindig esik, a folyó már csaknem teljesen visszahúzódott medrébe. A munkások a lakossággal együtt a romok eltakarításán dolgoznak és rendbehozzák a hidakat és az utakat.

Nagyszöllős, júl. 18. Egész Ugocsában valóságos pánik tört ki a hirre, hogy Tekesházán, amit a mult heti árvíz majdnem teljesen elpusztított, negyven centiméterrel emelkedett a víz és még mindig emelkedik. Máramarosszigetről délután az előbbinél is nagyobb árvizet jeleztek. A lakosság azonban, amely a sok csapástól teljesen apatikus lett, nem akarta elhinni a szigeti vészirt. A késő délutáni órákban, mikor mindenfelől megerősítik, hogy új árvíz hömpölyög Ugocsa felé, az ijedtség óriási lett. A környékbeli községekben félreverték a harangokat és mindenki menekült, amerre csak tudott. Nagyszöllősről délután félnégy órakor Lator Gábor vezetése alatt elindult a tűzoltóság, hogy Tiszauilakon a védelmi munkálatokat folytassa. Tiszauilakon különösen nagy a rettegés. A házak nagyrésze át van ázva és most a legkisebb ár is rettenetes katasztrófát vonhat maga után. A hatóság Ujhelyi-Vitkay Sándor főszolgabíróval az élén, igyekszik megtenni minden lehetőt. Tiszauilakról éjszaka azt jelentették, hogy a Tisza tíz centiméterrel emelkedett. A pánik irtózatos. A víz emelkedőben van. A hatóság azon igyekszik, hogy az uszka új országutat átvágassa, hogy az ár majd lefolyhasson. Nagy hiányát érzik azonban az utászoknak, akik tegnapig voltak a vidéken. Tegnap mind visszautaztak Kassára. A nyomor óriási, mert a nagy pánikban nincs, aki kenyeret osztogasson. Nagyszöllősre minden vonattal érkeznek tiszauilaki családok gyermekei.

Zilahról jelentik: Zilah városát ma reggel nyolc órakor elöntötte a Zilah-patak. Reggel négy órakor óriási felhőszakadás támadt, amely több órán át tartott és a különben jelentékeny Zilaha-patak vizét úgy feldagasztotta, hogy a medrétől kilépett és Zilah utcáit helyenként másfél méter magasságban elöntötte. Az ár az összes hidakat elsodorta, üzletekbe behatolt, árukat pusztított el, ezenkívül több lakás ablakán hatolt

be a víz a szobákba. Eddig huszonöt ház omlott össze, de még több ház fenyeget bedőléssel.

Hajdumegyében tartják az idej hadgyakorlatokat

A hadtestparancsnok átirata az alispánhoz

Az idej nagy hadgyakorlatot, amely alkalmasint rövidebb tartamu lesz, mint más években, a hadvezetőség javában előkészíti. Szó volt arról is, hogy tekintettel a rendkívüli behívásokra, egészben elmarad a nyári fegyvergyakorlat, de a jelekből az következtethető, hogy igenis az idén is megtartja a rendes nyári gyakorlatát a monarchia hadserege.

Egyelőre részletes és közelebbi tervek a nyári hadgyakorlatról még nem kerültek nyilvánosságra. Meixner altábornagy, a hetedik hadtest parancsnoka egy átiratából azonban sikerült megtudnunk, hogy Hajdúvármegye területén is nagygyakorlatoznak a katonai csapatok. Hajdu-, Szilágy-, Csánád-, Csongrád-, Arad-, Krassó-Szörény-, Temes- és Torontálmegyék területén folyóknak előzetes terv szerint az idej nagy hadgyakorlatok. A hadtestparancsnok ugyanis egy német és magyar nyelvű átiratot intézett a nevezett vármegyék alispánjaihoz és közölte, hogy nagy katonai gyakorlatot fognak tartani.

A hadtestparancsnok felkérte Hajdúvármegye alispánját, valamint a többi felsorolt vármegye alispánjait is, intézkedni, hogy minden községben azokat a kutakat, amelyek nem tartalmazzak ivóvizet, jelöljék meg. A kutra látható helyre tüzzenek egy táblácskát a következő felirással:

NEM IVÓVIZ!

Lehetőleg több nyelven függeszték ki az intelmet. Ezenkívül fontos, hogy a községek előljárói, ha a faluban ragályos betegség pusztít, a legközelebbi katonai parancsnokságnál tegyenek erről jelentést. Viszont az ezred, ha a katonák szenvednek ragályos betegségben, nyomban értesíti erről a polgári hatóságokat.

Kovács Gyula alispán nyomban intézkedik a főszolgabírók útján, hogy a vármegye ihatatlan vizü kutjait megjelöljék.

Színház

* Erdélyi nem megy Máramarosszigetre. Nagyváradról jelentik: A jövő szerdán 23-ikán kellene megnyitnia a máramarosszigeti arénát. A felsővidéki kirándulást azonban komoly bonyodalmak fenyegetik. Az igazgató ugyanis elküldte a Szigligeti-színházbeli diszleteket vasuton és ezek megakadtak Királyházánál. Nemcsak megakadtak, hanem vízbe jutottak. Az árvíz elöntötte a diszleteket is. Máramarossziget több utcája is víz alatt van, nagy a csapás és a szomorúság. Ilyen körülmények között Erdélyi Miklós az egész szigeti szezon le akarja fujni és ha lehet, augusztus 1-től Nagyváradon játszik.

* Szökés a felhőkön át" dráma 3 felvonásban című szenzációs kép látható az Apollóban délután 4 órakor fél helyárrakkal, este fél 8 és fél 10 órakor rendes árak mellett. Kedvezményes jegyek érvényesek.

* Ma délután már láthatja 4 órakor fél helyárrak mellett a „Nordisk" gyár szenzációs képét: „Szökés a felhőkön át" című 3 felv. drámát az Apollóban. Két órás remek műsor. Humoros kísérő számok.

Ditrói újabb ajánlata

A tanács új javaslatot kér a színügyi bizottságtól

Ma délelőtt nem volt fontosabb és érdekesebb témája Debrecen társadalmának érdeklődésének, mint a színház-pályázatban bekövetkezett és mondhatjuk, várva-várt fordulat: *Ditrói Mór* formális pályázata a debreceni színházra. *Ditrói Mór ma délelőtt benyújtotta újabb ajánlatát*, amely részben magyarázza, részben kiegészíti a tegnapi tanács előtt tett kijelentéseit és első ajánlatát. Az érdeklődő közvélemény, amely igazán szokatlan érdeklődéssel és szimpátiával várta *Ditrói Mór* megnyilatkozását, annyira figyelemmel kísérte a dolgot, hogy egész délelőtt folyamán ez a kérdés hangzott mindenfelől:

— Mi van Ditróival?

A közvélemény és a közkivánság úgy alakult ki — dacára egyes művészetellenes és tendenciózus hangulatokeltési kísérleteknek, hogy *Ditrói vállalkozásától tette mindenki függővé a debreceni színház jövőjét*. És ez a közhangulat, amellyel szembe szállani senkit sem jogosít föl semmi képzelt szakértés, vagy tényleg érzett szubjektív vonatkozású intenció, eldönti a színházkérdést. Kétségtelen ugyanis, hogy a színház a művészetért és közönségért van. A közönségnek joga van tehát szólni, meg is nyilatkozott mindenfelől *e megnyilatkozásban*, ezt el kell ismerni, ha csak az igazságot megghamisítani nem akarjuk — *Ditrói Mór mellett döntött*.

A városi tanács ma tartott bizalmas jellegű ülésén foglalkozott *Ditrói Mór* beadványával, amelyet *Ditrói* ma délelőtt tíz órakor nyújtott be. E beadványban *Ditrói Mór* kijelentette, hogy *a pályázati feltételeket teljes egészükben elfogadja, a debreceni színházat 1913. szeptember 1-től kezdve átveszi, a tűzbiztosítási díj fizetését vállalja s 1914-ig, amikor az igazi stílus kialakulására alkalmas társulat megszervezhető lesz, addig az ő szellemében, az anyagi garanciája és tudása vezetésével egy az igényeket addig is teljesen kielégítő társulattal látja el a debreceni színházi igényeket*.

Ez ugynevezett interregnum idejére azt kéri a tanácstól, hogy erre az egy évre művezetőt alkalmazhasson, esetleg a színházat más vállalkozónak adhasa át, *főntartván szellemi befolyásának jogát*. Kéri egyúttal, hogy a bérleti és helyáratat már *ez évben 10 százalékkal* fölemelhesse, attól az időponttól pedig, amikor a színház már *ki lesz bővítve, 15 százalékos bérleti- és helyáremelkedés legyen*. Az ebből befolyó több jövedelemből vonassék le az átalakítás költségének az amor tizációjá, az ezen fölül maradó összeget neki adják ki.

A városi tanács mai ülésén elfogadhatónak találta az ajánlatot s azt *kiadta a színügyi bizottságnak*, hogy mondion véleményét erre is. A színügyi bizottság holnap szombaton délelőtt 11 órakor tartja meg ülését, amely után nyomban a tanács fog ülést tartani és azonnal *határozatot is fog hozni a színház-szerződés kérdésében*.

A színházi bérlet kérdése tehát a holnapi véglegesen ülésen véglegesen el lesz döntve és pedig minden valószínűség szerint közmegegyezésre, vagyis *Ditrói Mór* mellett. Az általános fölfogás különben az, hogy *Ditrói* és Mezei színigazgatása között választani nem lesz nehéz és így *Ditrói* megválasztása teljesen bizonyos. Annál is inkább, mert mindazok az okok, a kaució letétele és a színháznak 1913. szeptemberében való átvétele — amelyek miatt a színügyi bizottság nem tekintette pályázatnak *Ditrói Mór* első beadványát, most megszűntek és *Ditrói Mór* teljes érvényű, igen-igen előnyös ajánlatot tett.

— **A miniszterelnök az altisztekért.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Az állami és törvényhatósági altisztek küldöttsége ma tisztelt Tisza István grófnál, aki kijelentette, hogy nem hiva az ígéreteknek, de azt kijelenti, hogy mindent meg fog tenni helyzetük javítására.

Szófiáig nyomulnak a románok

A hatalmak közbelépése

A Bulgária ellen folyó harcban kezd tisztulni a helyzet. A nagyhatalmak közbelépésére Törökország már megállott a számára megjelölt vonalon, Románia még hangoztatja a Szófiáig való előnyomulást, de a nagyhatalmak nemsokára ezt az előnyomulást is megfogják állítani. Ás miután Ferdinánd király Románia részére kilátásba helyezte kivánsága teljesítését, csupán Szerbiával és Görögországgal marad fenn elintézetlenül az ügy. Azonban minden valószínűség szerint ez sem húzódik sokáig. Annál kevésbbé, mert eddig meg nem erősített hírek szerint Szerbia-Görögország is összeveszett.

A legutóbbi eseményekről a következő táviratok számolnak be:

A hatalmak lépése.

London, július 18. A *Daily Telegraph* jelenti a hatalmaknak Konstantinápolyban, Szófiában és Bukarestben teendő lépéséről: A követek Törökországtól ígéretet fognak kérni arra vonatkozóan, hogy tiszteletben fogják tartani a londoni szerződést. Bulgáriának azt a tanácsot fogják adni, hogy a Görögországgal és Szerbiával való békefeltételek tárgyalására meghatalmazottakat küldjön. *Romániának pedig azt fogják tanácsolni, hogy hadseregét ne küldje Szófia ellen.*

Páris, július 18. A *Matin* jelenti: A hatalmak el vannak határozva, hogy energikus nyomást gyakorolnak a portára és esetleg Konstantinápoly előtt rendezendő flottaünnetéssel is fenyegetni fogják.

Szófia felé.

Bukarest, július 18. Az *Universul* jelenti, hogy *a román hadsereg előnyomulását Szófiáig folytatni fogja. Ferdinánd király elhatározta, hogy Szófiát elhagyja és Filippopoliszba megy.*

London, július 18. A *Times* jelenti Szófiából: A román csapatokat Mezdrából és Várnából visszavonták. Ezt az intézkedést minden valószínűség szerint a hatalmak akciójára kell visszavezetni. Északbulgáriában a vasúti forgalom megszakítása igen nagy kellemetlenséget okozott, különösen a bolgár hadsereg élelmezése tekintetében.

Kitérő felelet a bolgár királynak.

London, július 18. A *Daily Telegraph* jelenti Bukarestből: *Károly* király a bolgár király táviratára *kitérően* és a konvenciók kifejezésekkel felelt. Kifejezte azt az óhaját, hogy a régi jó viszony Románia és Bulgária között minél hamarabb helyre fog állani és hogy a hadviselő államok az előzetes békefeltételeket hamar alá fogják írni.

A román jegyzék.

London, július 18. A *Reuter-ügynökség* jelentése szerint a román kormány a hatalmakhoz intézett jegyzéke a következő:

Amikor a román hadsereg bevonul Bulgáriába, ezzel *Románia nem követ hódító politikát, és nem akarja a bolgár hadsereget megsemmisíteni*. Románia katonai akciója azon a kötelességen alapul, hogy az ország számára a Duna másik oldalán *biztos határokat*

szerezzen. A Balkán-államok konfliktusa, és különösen a mostani, amely Bulgáriának engesztelhetetlen magatartása és előbbi szövetségeseivel szemben való aggresszív viselkedésére vezetendő vissza, Romániában megerősítette azt a fölfogást, hogy *Bulgáriával szemben Romániának stratégiai határra van szüksége, hogy ezzel a jövőben a békés, jó viszonyt lehetővé tegye*. Ez a határvonal — Turtukája—Dobrics—Balsik — az ország topográfiai helyzetének megfelel. Ezenfelül Romániának a Balkán-félszigeten levő vitális érdekei megakadályoznak bennünket abban, hogy *egyszerű nézői legyünk* Bulgária ama törekvésének, hogy a többi állam kárára a vezetést magához ragadja. Romániának, amely keleti Európában a béke és a rend állandó öre, kötelessége, hogy résztvegyen oly kérdés végleges megoldásában, amely évek óta fenyegeti és végül meg is zavarta a békét Európa kapui előtt. Ily körülmények között azt hiszi Románia, hogy ha akciót indít azért, hogy ebben a kérdésben végleges meg egyezést hozzon létre, ezzel nemcsak a maga érdekeit védi, hanem a többi hatalmak békés fáradozását is támogatja.

Az új bolgár kormány.

Szófia, július 18. A bolgár távirati ügynökség jelenti: Az új kormány megalakult. *Radoszlavov* lesz a miniszterelnök és *Genadiev* a külügyminiszter.

Szerb győzelem.

Belgrád, július 18. (*Hivatalos szerb forrásból*.) Csapatunk egy része, mely husz kilométernyire bevonult a bolgár területre, *elfoglalta Izvor városát és megverte a bolgár csapatokat Bosilegrádnál*. Ma sokkal elszántabb bolgár csapatokkal állanak szemben a mi csapatunk. A tegnapi nap folyamán a bolgárok csapatunkat összevonták ezen a vidéken. A küzdelem ma reggel kezdődött és egész napon át tartott. A mieink három irányban küzdöttek és amikor délután öt órakor erősítést kaptak, sikerült nekik az ellenséget szorongóhalmmal szétkergetni. *A bolgárok nagy veszteségeket szenvedtek*.

Bulgária nem enged.

Berlin, július 18. Mint a *Tageblatt* jelenti: Bulgária, Görögország és Szerbia követeléseivel szemben *elutasító magatartást tanúsít*. Kijelenti, hogy *sehosem szenvedett döntő vereséget*, mert öt hadserege közül három még egyáltalában nem avatkozott bele a harcba. Bulgária mindenesetre elfogadná a Vardar határat. *Az, hogy Szerzről lemondjon, nem is képzelhető, ép így nem is lehet szó a Kavalláról való lemondásról*.

A törökök előnyomulása.

Konstantinápoly, július 18. A tegnapi nap folyamán két rendkívüli minisztertanács volt, amely arról a kérdéstről tanácskozott, hogy a hadsereg folytassa-e előnyomulását. — Az orosz nagykövetség első dragománja ma két ízben meglátogatta a nagyvezért állítólag azért, hogy információt szerezzen be arra nézve, hogy a török hadsereg jelenleg hol áll.

Konstantinápoly, július 18. *Rodostóba* egy torpedónaszádot küldtek. A hadsereg a rendkívüli hőség ellenére *nagy hévvel nyomul előre*.

A hős bolgár sereg.

Bukarest, július 18. *Michu Seolescu*, a román képviselőház alelnöke és 15 képviselő meg szenátor táviratot intézett Stanciov párisi bolgár követhez, aki tudvalevőleg tiltakozást jelentett be Pichon francia

külgyminiszternél az ellen, hogy a román sereg bolgár területre lépett. A távirat így hangzik:

„Őn vakmerő volt, mikor azt mondta, hogy a román hadsereg olyan bolgár területeket szállott meg, ahol csak gyermekeket, asszonyokat és aggastyánokat talált. De még inkább nevétséges volt ön, mert akkor tiltakozott a román hadsereg benyomulása ellen, mikor Macedóniában az önök hős katonái vad futással menekültek s utjukban legyilkolták a védtelen népet, asszonyokat, gyermekeket és aggastyánokat.

A román hadsereg folytatni fogja előnyomulását, mert ég a vágytól, hogy egyszer találkozzék a győzedelmes bolgár sereggel, amely a teljesen lezülött török sereget megverte. Látni akarjuk a diadalmas bolgár sereget, amelyet olyan kegyetlenül elverték a szerbek és a görögök, egykori szövetségstársai, akiket a bolgárok elárultak“.

HIREK

*

A debreczeni kereskedelmi kamara Beöthyhez és Harkányi Jánoshoz

*

Beöthy László volt kereskedelmi miniszter bucsulevelet intézett a debreczeni kereskedelmi és iparkamarához. Harkányi János báró, az új kereskedelmi miniszter pedig beköszöntött. A kamara elnöksége ma adott viszhangot mindkettőre e két levél alakjában:

Nagyméltóságú Beöthy László v. b. t. t. urnak
Budapest.

A debreczeni kereskedelmi és iparkamara őszinte és mély sajnálattal vesz értesülést arról, hogy Nagyméltóságod, aki oly megértéssel, szeretettel és jóindulattal viseltetett mindenkor a kamara által képviselt érdekosztályok óhajai és panaszai iránt, magas állásából távozik. A bucsuzáskor még egyszer kifejezést ad a kamara mélyszégyenének s tiszteletteljes rokonérzésének Nagyméltóságod sokszor tapasztalt jóságára és nemes, előkelő egyénisége iránt, egyszersmind örömet és szerencsekívánatait fejezi ki a magas kitüntetés felett, mely távozó utjára a királyi elismerés fényugaraival hinti s kéri Nagyméltóságodat, hogy tartsa meg jó emlékében a kamarát továbbra is.

Debrecen, 1913. július hó 18. A kerületi kereskedelmi és iparkamara nevében: Szent-Királyi Tivadar elnök, Szávay Gyula titkár.

Nagyméltóságú báró Harkányi János kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak
Budapest.

Fogadja Nagyméltóságod a kereskedelmi kormányzat élén való székfoglalója alkalmából a kamara tiszteletteljes üdvözlését s abbéli kérelmének kifejezését, hogy magas állásában a kamarák törvényes képviselőire bízott érdekosztályok óhajait és panaszait azzal a nemes jóindulattal kegyeskedjék fogadni és kezelni, amelyre azoknak e nehéz időkben kétszeres szükségük van. Fogadja egyszersmind Nagyméltóságod a kamara abbéli komoly és mélyen átértett ígéretét, hogy működésében e kamara Nagyméltóságodat kötelességérzete és bizalma teljességével fogja támogatni.

Debrecen, 1913. július hó 18. A kerületi kereskedelmi és iparkamara nevében: Szent-Királyi Tivadar elnök, Szávay Gyula titkár.

APOLLO

Az utószezon eseménye!

Négy napig:

Szombat-vasárnap-
!! hétfő-kedd !!

Julius hó 19--20--21--22.

Szökés a felhőkön át.

Társadalmi dráma 3 felvonásban. Főszereplő:

W. Psylander,
a kopenhágai kir. színház tagja. : : : : :

Ezen csodaszép, mindvégig lebilincselő, érdekes és izgalmas jelenetekben gazdag képpel a „Nordisk“ filmgyár főműmunkát. A budapesti lapok hasábos dicséret kritikákban méltatták a kép !!! nagyszerűségét !!!

Előadások kezdete

SZOMBATON délután fél hely-
árak mellett 4 órakor, este
fél 8 és fél 10 órakor ren-
des árakkal. : : : : :
VASÁRNAP délután 3 órakor
fél helyárakkal, este 5--7 és
9 órakor rendes árakkal. : : :
HÉTFŐN és KEDDEN fél 8 és
fél 10 órakor. — A vasárnap
kivételével a kedvezményes
jegyek minden előadásra ér-
vényesek. : : : : :

Remek kísérő számok.

!! Két órás előadás !!

Jegyek előre válthatók nap-
pal a pénztárnál !!! !!! !!!

— A hajdudorogi püspök fölszentelése. Sátorajauhelyről jelentik: Miklóssy István az új hajdudorogi püspököt október 14-én fogják fölszentelni és hivatalába iktatni. Az ünnepség Hajdudorogon fog lefolyni és az egyházi szertartást Fischer-Colbrie Ágost dr. kassai megyéspüspök fogja végezni Papp Antal ungvári és Drohobeczký Gyula kőrösi püspökkel. A hajdudorogi hívők a minap küldöttségileg tisztelegtek Miklóssynál és emlékiratot nyújtottak át neki, amelyben arra kérik, hogy a székhelyi kérdés eldöntésénél, legyen Hajdudorog szószólója, amely az új püspökség alapítása körül több mint félszázados agitációt fejt ki és a székhely elnyerése érdekében a legmesszebbre menő áldozatokra kész.

— Augustus 2. A debreceni csata évfordulóját tudvalevően minden esztendőben megszokták ünnepelni. A tanács az idei ünnepségek, a koszorú, és agg honvédek megvendégelése költségeire 200 koronát utalványozott ki. Az ünnepélyen énekelni fog a Petőfi- és Kossuth-dalkör, zenélni fog az Egyetértés zenekara. A város koszorúját Szabó Elek tb. tanácsnok helyezi a honvédek emlékre, míg az ünnepi beszédet Vass Károly dr. jegyző fogja mondani.

— A debreceni hitelezői védegyelet. A „Budapesti Hitelezői Védegyelet“-nél visszhangra talált f. hó 15-iki számunkban megjelent vezércikkünk, mert állandó debreceni ügyészét Horvát Sándor dr. ügyvédet bízta meg debrecenvidéki fiókjának megszervezésével.

— A Petőfi-téri aszfaltjavítás költségei. A Kossuth-utcán és a Petőfi-téren a villamos vasuti sínek építésekor fölmerült aszfaltjavítási költségek megtérítése körül már hosszabb idő óta folyik vita Debrecen városa és a villamos vasut igazgatósága között. A város azt mondja, hogy a villamos-társaságot, a villamos vasut igazgatósága azt állítja, hogy a város tartozik a költségeket viselni. A költségek a következők: a Kossuth-utcai javítás 933 korona, a Petőfi-téri 3338 korona. A város most úgy állapította meg a kölcsönös hozzájárulás arányát, hogy 25 százalékot a város fizet, a fennmaradt 75 százalékból felét szintén a város, felét pedig a villamos vasut igazgatósága fizesse.

— Halasi Mariska ruhatára. Tegnap számunkban hirt adtunk arról az elemi csapásról, mely Halasi Mariskát és édesanyját érte. A jeles művésznök ruhatára a szintársulat hibájából beázott s teljesen tönkrement. Ami egyértelmű a koldusbotra jutással. A szomorú esetről értesült az itt időző Ditrói Mór is, a Színészegyesület nagyteljesítő elnöke, aki nyomban felkereste a mélyen lesújtott embereket s felhívta őket, adjanak be kérvényt úgy hozzá, mint közvetítésével a minisztériumhoz és Ditrói egész súlyával és befolyásával jár közbe, hogy veszteségük egy részét segélyként megkaphassák. Ugyancsak ma volt a bírói szemle a kár megállapítása végett abban a pörben, melyet Halasiék a szintársulat ellen indítottak, amely azonban aktív vagyoni híján aligha jár eredménnyel. Inkább társadalmi uton kellene segíteni a bajba jutott művészpáron.

— A kolera ellen. Zimonyból jelentik: A kolera behurcolásának fenyegető veszedelemre való tekintettel Zimony és Belgrád között tegnap délután megszüntették a hajóforgalmat.

Mandel Lipót

cipőáruházát

Piac-utca 28.

Városi bérház sarokhe-
lyiségébe helyezte át.

Telefon 352.

Telefon 352.

— **Kártérítési igény a város ellen.** Mandel Lipót cipőkereskedő bejelentette a városi tanácsnak, hogy a városi új bérházban birt bolthelyiségek kirakatánál becsurgott az eső s áruiban 600 korona kárt okozott. A város megállapította, hogy a kár abból származott, hogy a portálékat szállító Sollux prizma-gyár rosszul készítette el a portálékat. Értesítette tehát Mandel Lipótot, hogy kártérítési igényével a Sollux-gyár ellen forduljon.

— **Árverés egy bankban csendőri segítségével.** Fehérgyarmatról jelenti tudósítónk: A most felszámoló Fehérgyarmati Hitelintézet pénzszekrényét és írógépét hetekkel ezelőtt lefoglalták az intézet adóhátralékai fejében. Az intézet vezetősége, látván a banküzem e két legfontosabb segédeszközének közelgő elvesztését, megfenyegette a végrehajtót, hogy ne merjen árverést tartani a bankban, mert abból baj lesz. Ezért történt, hogy a tegnapelőtt megtartott árverésen a végrehajtó két csendőrral jelent meg a bank pénztári helyiségében, hogy az árverést megtartsa. A szuronyok azonban senkit sem csábítottak az árverésre és így történt, hogy vevő hián más határidőt kellett kitűzni az árverésre.

— **A háziezred legénységének aratási szabadsága.** A cs. és kir. debreceni hadkiegészítő kerületi parancsnokság értesítése szerint a cs. és kir. 39. gyalogezrednek Bécsben állomásozó zászlóalához tartozó legénység aratási szabadságolása folyó hó 28-ig hosszabbított meg.

Országszerte örvendetes fogadtatásra számíthat a közös hadügyminiszter e rendelete, amellyel a balkáni események folytán létszámkiegészítés végett behívott és aratás céljára rövid időre ideiglenesen szabadságolt tartalékosoknak ez aratási szabadságolást saját kezdeményezéséből nyolc, esetleg tíz, sőt tizen-négy nappal meghosszabbította. A hadügyminiszter ezt a rendelkezését azzal indokolja, hogy Magyarország számos vidékén a kedvezőtlen időjárás és az elemi csapások folytán az aratás megkésett, úgy, hogy a szabadságolt tartalékosok a munkából nem vehették ki teljes részüket. Ezért a hadvezetőség, mint a rendelet mondja, szükségesnek tartotta az illető vidék földmivelő lakosságának érdekeire való tekintettel e szabadságmeghosszabbítást engedélyezni. A hadtestparancsnokságok utasították az illető csapattesteket, hogy az ilyen meghosszabbított szabadságolás iránti kérelmeket, amelyek elvélben, vagy táviratilag az illető ezredparancsnoksághoz intézendők, megfelelően közvetítse.

* **Olvassa el az Apolló hirdetését.** Szenzációs kép.

— **Leégett a szerencsi bolgártelep.** Szegény bolgárokra még nálunk is csak veszély és pusztulás vár. E napokban este 10 óra után, nem tudni mi okból, tűz támadt a szerencsi vasuti állomáson túl fekvő bolgártelepen. Kigyuladt a bolgárok lakásaiul szolgáló házikó és a szegény telepesekek minden holmija porrá égett. A pusztító elemnek emberáldozat is kellett. Duskó Károly 15 éves fia ugyanis mélyen aludt a konyhó padlásán. Megfojtotta-e a füst, vagy mi történt vele, nem tudni. Elég az, hogy szenesedett testét vonszolták ki az üszkös romok közül. A boncolás után a szerencsiek nagy részvéte mellett temették el szegényt.

— **Kézrekerült tolvaj.** Özvegy Fekete Imréné hajdunánási lakosnő csaknem napi látogatója volt Kozma Imréné Dégenfeldtéri kávémérésének. Ma is betért ide, de nemcsak reggelijét fogyasztotta el, hanem amíg Kozmáé másfelé volt elfoglalva, ennek ridiküljét magához vette, fizetett és távozott. A lopást csak aztán vette észre a kávémérés tulajdonosnője, mikor már a vasutnál járt. Itt Furkó László rendőrőrmester ismert agilitásával feltartóztatta Fekete Imréné, aki már ekkor ruhát és piperezereket vásárolt a lopott pénzből. Bevallotta a lopást, a ridikült pedig a Tisza-palotában rejtette el, ahol a rendőrség azt meg is találta. A tolvaj asszonyt a rendőrség őrizetbe vette és holnap átadja az ügyészségnek.

— **A megfirt sörshordók.** Ugy látszik a nyugati kultúra a bor romantizmusát is alaposan megtépázta. Mindegy ma már a magyarnak is, sör vagy bor van a hordó szivében, belenéz az aljába. Márkus Sándor, a nagyerdei Dobos-pavillon bérlője panaszt emelt ismretelen egyének ellen, mert az illetők a pincében a sörös hordókat megfirták és szalmaszálon sört loptak azokból. Majd szeggel bedugaszolták a lyukakat. A rendőrség a nyomozást megindította.

— **Véres táncmultság.** Szatmárról jelentik: Doborcsány község legénysége tegnap délután táncmulatságot rendezett, amelyen résztvett Rév és Bertény községek legénysége is. A bál két órakor kezdődött Weisz Dávid korcsmájában, amely zsufozásig megtelt a vidákkal. Délután hat óráig szépen, vidám hangulatban folyt a multság. A legények táncoltak és ittak. Akkor azonban hirtelen verekedés támadt a táncoló párok között és pillanat alatt előkerültek a zsebkések. Az ősi virtus kitért a legényekből és mindegyik a saját falujának akart dicsőséget szerezni azzal, hogy ellenfele fölért győzedelmeskedjék. Az egész táncoló nép egy-kettőre verekedő tömeggé vált, amelyben egymást védték vagy verték. Az egyik legény, Balozsán Flore bertényi lakos, aki a verekedés központjában volt, csakhamar eszméletlenül terült el a földön. Fejéből és melléből patakzott a vér. Három késszurást ejtettek rajta. Ekkorára már többen is megsebesültek és a vér legiobban feldehősítették Bul Tógyer tizenhét éves révi legényt, aki mint egy örült támadt ellenfeleire. Azonban vesztere. A tulerő győzedelmeskedett és a vérengző ellenfelei tizenkét szurást ejtettek rajta, úgy, hogy egy órai rettenetes kínlás után ott a helyszínen kiszívenedett. A bál népe erre riadva szétszökött és megjelent a korcsmában a községi előljáróság. Később jött a révi csendőrség, amely Bul Tógyer holttestét a korcsma asztalára helyeztette és a korcsmát lepecsételte. A csendőrség gyanúja Petri Mikulaj, Lika Pántyé és egy Kuncs nevű családos emberre irányul.

— **Letartóztatott katonaszökevény.** A püspökladányi csendőrség táviratban értesítette a nagyváradai rendőrkapitányi hivatalt, hogy ott letartóztatták Pénzes József és Kenéz Imrét, akik nagyváradiaknak mondják magukat. A nagyváradai rendőrség visszatáviratozott, hogy Pénzes József a 4. honvédegyezredtől szökött meg három héttel ezelőtt, Kenéz pedig notárius tolvaj. Pénzest át fogják adni a katonai hatóságnak, Kenézt pedig Nagyváradra kísérik.

— **Háromszoros kivégzés.** Berlinből táviratozzák: Sternickel Agoston és két gyilkos társa a siralomházban ül. Ma három gyalulatlan koporsót vittek a fegyház udvarára s ott fogják felállítani a vesztőhely emelvényét. A császár nem fog kegyelmet adni, mert a főtörvényszék nem alánolta kegyelemre az elítélteket. A kivégzés azonban halasztást szenvedett, mert ma erős fedezettel elvitték Sternickelt Aachenbe. Ott ugyanis évekkal ezelőtt rablógyilkosság történt, amelynek tettesét nem lehetett kikutatni s időközben a nyomozás adatokat szolgáltatott arra, hogy Sternickel volt a gyilkos. A megrögzött gonosztevő konokul tagadja ezt a vérengzést. Aachenből talán már holnap hazahozzák és vasárnap lesz a harmas kivégzés.

— **A Magyar Király-kávéházban** Husserl Károly országos hírű elite nőzenekara minden este Fehérváry Margit hegedűművész nő vezetésével hangversenyez.

TÖRVÉNYKEZÉS

§ **Uj joggyakornok.** A debreceni kir. ítélő tábla Szeghy Ferenc szatmárnémeti-i lakos jogszigorlót a debreceni kir. ítélőtábla kerületébe segélydíjas joggyakornokká nevezte ki.

Steckenpferd-liliomteiszappan

Bergmann és Társától, Tetschen a. E. mint eddig, ezután is nélkülözhetetlen a bőr- és szépségápolásnál. Naponta elismerőlevelek 80 filléért mindenütt kapható.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti őrtektőzsde.

Magyar hitel	814 50
Országos hitel	617 —
Magyaros koronaérem:	81 10
Államvált	697 —
Felhalmozás	416 —
Magyarországi	682 50
Magyarországi	746 —
Köszüti vasút	632 50

Irányszat:

Magánleszámitolási kamatláb:

Bécs 5 $\frac{1}{2}$ %, Berlin 5 $\frac{1}{2}$ %, London 4 $\frac{3}{16}$ %.

Budapesti gabonátőzsde.

Sears E. (Száraz és Könyv) öbr. Dixományos távirati jelentés	
Ésma májusra	11 87
„ júliusra	11 88
1913. okt.	8 99
Rozs októberre	
„ júliusra	8 32
Zab októberre	7 91
„ júliusra	8 —
Tengeri 1913. év júliusra	7 31
aug.	

Készár 5-tel drágább.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: Gottfried Józsefné Fia Berettyóújfalui, Mráz Testvérek Csáktornya, Rosenbaum Henrik Vác (csőd), Erdélyi János Nyiregyháza (csőd).

Sirolin "Roche"

biztos hatású tartós köhögésnél, a légutak hurutainál, hörghurut és asthmánál. Influenza és tüdőgyulladások után a jóízű Sirolin "Roche"-al való hosszabb kúra megvéd az összes ártalmas következményektől. **SIROLIN, "Roche" oldólag és fertőtlenítőleg hat; elősegíti az étvágyat és emésztést.** Szíveskejjék a gyógytárakban határozottan Sirolin "Roche"-t kérni.

7192—1913. tkvsz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék, mint telek könyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Brassói Általános Takarékpénztár végrehajtónak, Szanka Imre és neje Czellar Sára végrehajtást szenvedők elleni végrehajtási ügyében az árverést elrendelte a debreczeni kir. törvényszék területén levő, a Debreczen-pusztai Elep-Köszültség és álomzugi 315. sz. tjkvben A + 114. hrsz. a. felvett elepi szántóra 2458 koronában megállapított kikiáltási árban és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1913. évi augusztus hó 19 ik napjának délelőtti 10 órákor** e kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási ár kétharmadán alól eladatni nem fog.

Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 20%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az, aki az ingatlanra megállapított kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a bánatpénzt az általa ígért ár 20%-áig kiegészíteni, különben ígérete figyelmen kívül marad és a nyomban folytatandó árverésen részt nem vehet.

Debreczen, 1913. évi május hó 24-ik napján.

Fülöp Károly s. k., kir. tjegyző.

Elismert legjobb motorok!

Messzemelő jótállás! Képvessé fizetési feltételek!

Eredeti KÖRTING DIESELMOTOROK
álló- és tekvőrendszer.

Szivógáz és benzínmotorok. Benzin és nyersolajos cséplőgarnitúrák, magánjáróval is.
Meglepő újdonságok! Nyersolajmotorok Meglepő újdonságok! gyújtófej, vízbefecskendezés és kompresszor nélkül.

GELLÉRT IGNÁC és TÁRSA
mérnöki iroda Budapest, V., Koháry-utca 4. sz.
Saját érdekében kérjen ajánlatot!

Friedr. Mester intézete kereskedelemtudományi tanfolyamok részére. Az Európa határain túl ismert előbbi kereskedelmi akadémia tulajdonosa, **Leipzig**. Ismertetéseket ingyen küld az igazgatóság.

Mit kiabál?

hiszen mindenki tudja már, hogy a

MÁGNÁS CIPÓKRÉM
Minősége kitűnő
puhit, tisztít
fényesít.

Gyártja: **HERCZEG és GEIGER**
csász. és kir. udvari szállító Budapest.
KAPHATÓ MINDENÜTT.

Telefon 945. ::: Telefon 945.

Tüzifa, köszén

igen olcsón beszerezhető
SZÜGYINÉL, (Hungária-malom mellett.)

Ugyanott 2 és 3 méteres akácfaik olcsón kaphatók.

GYERTYÁNLIGET Máramaros- megye ::

:: a legszebb, legegészségesebb klimatikus erdei ::
hegyi gyógyhely, ásványlúrdó és vízgógyintézet.

Csodálatos szép magas fekvésű, por és szélmentes, ózondus, enyhe levegő, kitűnő ízű és könnyen emészthető tiszta vasforrások. Teljesen berendezett vízgógyintézet. Fekvő kúra fedett csarnokban. Legradikálisabb gyógsiker: vérértékesítés, sápkór, idegesség, neurasthenia, gyomor-bélbajok és női bántalmaknál. Kényelmes, csinos lakások és igen jó ellátás. Igen mérsékelt árak. Idény május—október. Vasútállomás: Nagybooskó, Gyertyánliget. — Előnyök: 1. Olcsó árak és észtelen életmód. 2. Enyhe éghajlat és barátságos környezet. 3. Közeli vasútállomás és jó kocsit. Interurban telefon. **A fürdőigazgatóság.**

DALMA

BUTOR

A Varga-féle butor-raktár csődtömege

megvétetett és eladása **Piac-utca 44. sz. a.** volt helyiségekben megkezdődött. Eladatnak az összes raktáron levő teljesen

kész és félkész butorok,
asztalos és kárptos kellékek, szerzőszámok és üzletberendezési tárgyak.

Az üzlethelyiség kiadó.

BUTOR

Az évek óta legjobbnak bizonyult

Fernolendt-cipőpaszta

„NIGRIN“

a legszebb fényességet adja ::: és a bőrt tartóssá teszi.

Véd--jegy

!! Mindenütt kapható !!

30 szög 50 fillér,
azonal minden szó
3 fillér, a legkisebb
hirdetés 50 L

APRÓ HIRDETÉSEK

Vaslag betűből sze-
dett minden szó 10
fill. Apró hirdetések
előre fizetendők. u

Apró hirdetésekre telefonon felvilágosítással nem szolgálunk.

Levelezés

Csinos, független orosz hölgy 150,000 korona készpénzhozomány, később még nagyobb örökség, osztrák vagy magyar férjre vár. Csakis komoly ajánlkozók (vagyon, vallás mellékes) irjanak, de ne névtelenül, erre a címre: „Hymen“ Berlin 18.

Különféle

SZLATNIN-VIZ a legjobb [hugyhajtó. — Kapható a Deutsch üzletekben.

Utazókosarak, kézbőröndök, sport- és gyermekkoscsik legolcsóbban Schwarz M. L.-nél. Piac-u. 52, megyeház mellett.

Vízvezeték, csatornázás, központi fűtéseket szakszerű kivitelben látállás mellett.

Tervrajzot és költségvetést díjtalanul készítenek. Házak évi jókarban tartását csekély díjazásért elvállalom. Gyenes Antal. Miklós-utca 29. sz. Telefon szám 379.

KONYHA ÉS ELŐSZOBA berendezések készen kaphatók, nagy választékban, Weisz Ferenc asztalos, József-ker.-herceg-utca 7. szám. Telefon: 10-90.

Zsákok, rostáló- és vízmentes ponyvák olcsón beszerezhetők Fohn zsáküzletében Deák Ferenc-utca 14. iparkamara bérpalotájában.

ÚJI, ÚJI talalmány ÚJI, ÚJI Nincs többé kifakult, átizzadt, peccsétes, kopott SÁRGA CIPŐT bármilyen színre be lehet festeni. — Eredeti, új színt kap. Átfestés 1 pár 1 korona FALUSSY KÁROLY cipésznél. Csapó-utca 41.

Monarch- és Concert-lemezek, alig használt, féláron eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Kézimunka: himzett mader, riseleő, kurisch csipkék, betétek, bluzok, zsebkendők és egyéb szép dolgok kaphatók Wernernél, Piac-u. 58., földszint 12.

Kopirkönyvek, valódi Heller patent, a legkeresettebb gyártmány 1000 lapos 4.60 kor. 500 lapos 2.60 koronáért kaphatók Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában, Piac-utca 49.

Kimaradt üzleti könyvek kiadóhivatalunkban míg a készlet tart, igen olcsón kaphatók.

Deszhabódé 175 cm. széles, 120 cm. mély teljesen jó állapotban eladó. József kir. herceg-utca 14.

Eladó divatos ebédli- és hálószobabutor, továbbá konyhaberendezés; kevés ideig lettek használva. Csokonay-utca 15.

Többféle butorok és luszterek eladó. Arany János-u. 2. II. em., 6. ajtó.

Kérdezzék a világot járó művészeket s tanúságot tehetnek róla, hogy az egész Magyarországon elterjedtek a **Matild széplítő-szerek** Matild szappan, Matild krém (szeplő) arckenőcs, továbbá a **Kun sertés-pora,** nincs olyan falu Magyarországon, ahol ne használnák. Mindazok kaphatók minden gyógyszerárban és drogeriában.

Izr. urinónél kitűnő házikoszt és lakás kapható. Arany János-u. 16. sz.

Többféle használt butorok eladó. Iskola-utca 8. szám alatt.

Jókarban levő pedálos cimbalom olcsón eladó. Piac-utca 58. szám, II. em., 30.

Mángorló, gyermekágy és egy varrógép eladó. Simonyi-ut 3. szám.

Többrendbeli butor eladó. Kossuth-utca 45. szám, keresztépület.

Két jókarban levő ágy eladó. Széchenyi-utca 14. szám alatt.

Makulaturapapiros olcsón kapható Piac-utca 49. sz., I. emeleten, a második udvarban.

A „kismacsi gazdaságban“ naponta, friss édes tejszínből készült csemege vaj, kilóként 4 koronáért kapható. Megrendelhető 1/2, 1/4, 1/8 kilós csomagokban a tejkilordóknál, vagy a gazdaságban. Telefon 591. szám.

Lakás

Miklós-u 21. Egy udvari lakás 4 szoba, előszoba hozzátartozóval; ugyanott 2 szoba, előszoba, hozzátartozóval; egy irodahelyiség egy szobával kiadó. Értekezhetni a kereszt épületben.

Kiadó 4 szobás (melyből 2 utcai szoba) modern, igen csinos lakás. Azonnal elfoglalható. Cím Miklós-u. 22., a fűszerüzletben.

Kiadó csinosan butorozott szoba, külön bejárat. Értekezhetni Piac-utca 55. szám alatti földszínen.

Állást kap

Gazdasági könyvelő keresek azonnali belépésre. Jelentkezhetni lehet délután 12-2 óra között Schwartz Antalnál Széchenyi-utca 23.

Házak-Telkek

Booskav-kertben 7 hold szőlő, elköltözés miatt, kedvező fizetési feltételek mellett, félholdas részletekben is, eladó. Értekezni lehet Hadházy Dezsőnél. József kir. herceg-utca 33.

Állást keres

Állást keres építőszakmában 3 éves praxissal bíró rajzológyakornok azonnali belépésre, akár vidékre is. Szíves megkeresést kér Popper Ernő, Széchenyi-u. 14. sz. a.

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, Gyártelep vagy Bankhoz ajánlkozik egy érettségizett, gépirást, gyorsírást és könyvelést kitűnően értő kisasszony. Cím a kiadóhivatalban.

Élvezetelhelyiség

Lakatos vagy asztalos műhelynek való helyiség és egy szoba kiadó. Széchenyi-u. 44.

Eladó azonnal igen jövedelmező, hatóságilag ellenőrzött éjjeli mulató házzal együtt, előnyös fizetési feltételek mellett. Cím a kiadóban.

!! MEGÉRKEZETT !!

MOSKOVITS JÓZSEF
úri szabó divattermébe
a legfinomabb angol

DIVAT SZÖVETEK

városi újbérbház 26. A nagy-
érdemű urak pártfogá-
sát kéri, tisztelettel:

MOSKOVITS JÓZSEF

Mack' féle
**KAISER-
BORAX**

Előkelő Toaletszer
Százegzer családban használatban,
Finomítja és szépíti a bőrt, megvédelmezi
minden időjárás ellen. Csak valódi piros kar-
tonban á 15,30 és 75 fillér. Kaiser-Borax-
Szappan 80 fillér. Tola-Szappan 40 fillér.
GOTTLIEB VOITH, WIEN III./1
Mindenhol kapható.

DONOGÁN ÉS SOMOSSY
Hajdu vármegye
szállítói

**FÜRDŐRUHÁK,
KALAPOK,
CZIPOK
NYÁRI
PAPLANOK,
Dörzs törülközők**

DEBRECZEN,

Kistemplom-
bazar

!!! óriási választékban !!!

Gyermekjáték

a ruhamosás elvégzése a

Persil

önmüködő mosószerrel.

Jótállás mellett ártalmatlan! Chlor nélkül

Félórai főzés után

vakító fehér ruhát!

„PERSIL“ kiméli a vásznat és a
fehérnemű az üstben való
kifőzés után olyan szép lesz, mintha a
napon a szabadban lett volna fehérítve.

Gyár: Gottlieb Voith, Wien III./1.

Kapható mindenütt.

NŐI KALAPOK

igen olcsón, nagy választékban kaphatók a
Női Kalappgyár raktárában, Simonyi-u. 2. (Városház)